

Bengtsfors kommun
kommun@bengtsfors.se

2023-02-24
Dnr SI 2022:583

Beslut

efter kvalitetsgranskning av skolor i kommuner
med låg utbildningsnivå vid Bengtsgården i
Bengtsfors kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning avseende med vilken kvalitet Bengtsgården arbetar för att genom undervisning och studie- och yrkesvägledning stärka elevernas tillit till den egna förmågan, ge dem möjlighet till utveckling och en bred bild av möjliga studie- och yrkesval. Granskningen omfattar årskurserna 7–9 vid den aktuella skolan.

Skolinspektionen gör bedömningar i förhållande till de kvalitetskriterier som myndigheten satt upp inom det granskade området. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, utifrån om kvalitetskriterierna uppfylls i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen i normalfallet att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. Skolinspektionen begär därefter en skriftlig redovisning av huvudmannen som visar vilka förbättringsåtgärder skolan vidtagit. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 2.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: [Skolor i kommuner med låg utbildningsnivå \(skolinspektionen.se\)](https://skolinspektionen.se/skolor-i-kommuner-med-lag-utbildningsnivau).

Beslut

Skolinspektionens bedömningar

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Bengtsgården i följande utsträckning:

Bedömningsområde 1: En undervisning som präglas av tillit till elevernas förmåga och stimulerar dem att utvecklas så långt som möjligt

Skolinspektionen bedömer att lärarna utformar en undervisning som *i hög utsträckning* präglas av tillit till elevernas förmåga och stimulerar dem att utvecklas så långt som möjligt.

Bedömningsområde 2: Förutsättningar för en undervisning som förmedlar tillit till elevernas förmåga och ger dem möjlighet att utvecklas så långt som möjligt

Skolinspektionen bedömer att rektorn *i hög utsträckning* skapar förutsättningar för en undervisning som förmedlar tillit till elevernas förmåga och ger dem möjlighet att utvecklas så långt som möjligt.

Bedömningsområde 3: Inslag i undervisningen som syftar till att vidga elevernas perspektiv på möjliga studie- och yrkesval

Skolinspektionen bedömer att lärarna i *flera delar* integrerar inslag i undervisningen som syftar till att vidga elevernas perspektiv på möjliga studie- och yrkesval.

Bedömningsområde 4: Förutsättningar för ett arbete som syftar till att vidga elevernas perspektiv på framtida studie- och yrkesval

Skolinspektionen bedömer att rektorn i *hög utsträckning* skapar förutsättningar för ett arbete som syftar till att vidga elevernas perspektiv på framtida studie- och yrkesval.

Identifierat utvecklingsområde

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar:

- Lärarna behöver utveckla arbetet med att integrera studie- och yrkesvägledningen i ämnesundervisningen. I detta arbete behöver lärarna i *hög utsträckning* koppla samman skolämnena med vägledning. De behöver även utveckla arbetet med att problematisera och visa på alternativ till traditionella föreställningar om kön, social och kulturell bakgrund som kan begränsa elevernas framtida studie- och yrkesval. Därvid behöver rektorn tydligare förmedla betydelsen av att lärarna integrerar studie- och yrkesvägledningen i ämnesundervisningen och försäkra sig om att de gör detta.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **21 augusti 2023** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2022:583) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Bedömningsområde 1: En undervisning som präglas av tillit till elevernas förmåga och stimulerar dem att utvecklas så långt som möjligt

Här bedöms i vilken utsträckning undervisningen präglas av tillit till elevernas förmåga och stimulerar dem att utvecklas så långt som möjligt. Skolinspektionen utgår i sin bedömning från följande kvalitetskriterier:

- Lärarna utformar undervisningen utifrån en hög tillit till elevernas förmåga att prestera. Lärarna utformar undervisningen så att alla elever, utifrån deras kunskapsmässiga nivåer, stimuleras och utmanas att nå så långt som möjligt. Vid behov samverkar lärarna och elevhälsan för att möta och stimulera eleverna utifrån deras kunskapsmässiga nivåer.
- Lärarna stärker elevernas tillit till den egna förmågan genom att ge dem uppmuntran och bekräftelse för sina ansträngningar. Lärarna ger kontinuerlig återkoppling till eleverna om hur de ligger till just nu och om hur de kan arbeta för att utvecklas ännu mer. Lärarna ser till att eleverna får uppleva att de gör framsteg och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.

Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att lärarna på Bengtsgården utformar en undervisning som i *hög utsträckning* präglas av tillit till elevernas förmåga och stimulerar dem att utvecklas så långt som möjligt.

Skolinspektionens granskning visar att lärarnas undervisning ger eleverna stimulans utifrån de olika kunskapsmässiga nivåer de befinner sig på. Lärarna utformar undervisningen utifrån en hög tillit till elevernas förmåga och så att eleverna får stimulans och utmaningar utifrån sina kunskapsmässiga nivåer.

Vidare visar granskningen att lärarna ger eleverna uppmuntran och återkoppling i sitt lärande för att de ska utvecklas så långt som möjligt. Lärarna arbetar för att stärka elevernas tillit till den egna förmågan genom att ge eleverna uppmuntran och bekräftelse för sina ansträngningar och de framsteg de gör. Granskningen visar också att eleverna får kontinuerlig återkoppling om hur de ligger till och vad de behöver arbeta med för att utvecklas ännu mer.

Motivering

Lärarna utformar undervisningen utifrån en hög tillit till elevernas förmåga

Granskningen visar att lärarna har en hög tillit till elevernas förmåga när de utformar sin undervisning. Av dokumentation och av intervjuer med rektorn och personal framkommer att rektorn har sett till att skolans personal arbetar med målbilder för eleverna och att rektorn hela tiden framhåller vikten av att lärarna arbetar för att höja elevernas meritvärden. Enligt de elever Skolinspektionen intervjuat har lärarna höga förväntningar och brukar förklara för eleverna att de kan nå längre. Eleverna berättar att de flesta lärare försöker motivera eleverna att nå högre betyg än E genom att i undervisningen återkommande uppmuntra dem, men även inför prov och i samband med utvecklingssamtal. I naturorienterande- och samhällsorienterande ämnen brukar lärarna exempelvis ge råd till eleverna hur de kan utveckla sina svar till nästa prov för att nå längre. Både lärare, specialpedagog, speciallärare och studie- och yrkesvägledaren berättar att personalen har uppmuntrande samtal med eleverna med fokus på elevens styrkor.

Lärarna utformar undervisningen utifrån elevernas kunskapsmässiga nivåer

I granskningen framkommer att lärarna utformar undervisningen så att eleverna får stimulans och utmaningar utifrån sin nivå. Både elever och lärare som Skolinspektionen intervjuat berättar att lärarna som undervisar i de naturorienterande ämnena och matematik lägger upp undervisningen så att svårighetsgraden är anpassad utifrån hur långt eleverna kommit i sin kunskapsutveckling. I en intervju framkommer att slöjdläraren brukar visa på olika tekniker med varierande svårighetsgrad för sina elever. Därefter vägleder slöjdläraren eleverna och låter dem välja inriktning på sitt arbete. I de teoretiska delarna av musik får eleverna ta del av olika typer av material varefter läraren låter elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling få testa andra moment. I intervjuer berättar eleverna att det händer att elever blir klara snabbt med planerade arbetsuppgifter på lektionerna i olika ämnen. De flesta av lärarna nöjer sig då inte utan fortsätter utmana eleverna genom extrauppgifter för att eleverna ska komma vidare i sitt lärande. Enligt eleverna handlar det oftast om mer utmanande uppgifter i samma ämne. Ett exempel som framkommer i en elevintervju rör ämnet religion. Där har eleverna fått skriva om en ny religion när de arbetat klart med den religion den planerade uppgiften handlade om. Några elever berättar att de kan få fördjupningsuppgifter i de samhällsorienterande ämnena.

Av intervjuer med lärarna, specialpedagog och speciallärare framkommer att lärarna samverkar med elevhälsan vid behov kring arbetet med att stimulera elevernas lärande i undervisningen, även om detta samarbete i huvudsak är fokuserat på elever som har svårigheter av olika slag och som behöver stöd för att nå betyget E.

Lärarna bekräftar elevernas ansträngningar och framsteg

Granskningen visar att lärarna stärker elevernas tillit till den egna förmågan genom att ge dem uppmuntran och bekräftelse för sina ansträngningar och de framsteg de gör. Såväl eleverna som lärarna berättar att eleverna får beröm individuellt, dels fortlöpande i undervisningen, dels efter prov. Lärarna ger även beröm när eleverna får återkoppling på inlämningsuppgifter. Det förekommer också att lärare ger beröm till hela elevgruppen i samband med olika arbetsmoment.

Elever och lärare förklarar att eleverna i vissa ämnen får träning i att själva reflektera över sitt lärande. I ämnet slöjd för eleverna loggbok där de dokumenterar sitt arbete och sina framsteg. I ämnet idrott och hälsa får eleverna utvärdera i grupp vid lektionernas slut. Vid dessa tillfällen samlar läraren ihop eleverna och stämmer av vad som gick bra och vad eleverna kan utveckla. I ämnet engelska brukar läraren avsluta varje lektion med att gå igenom lektionen och låta eleverna reflektera över vad de lärt sig.

Eleverna får veta hur de ligger till och vad de behöver arbeta med för att utvecklas

Granskningen visar att lärarna ger kontinuerlig återkoppling till eleverna om hur de ligger till och hur eleverna kan arbeta för att utvecklas ännu mer. Återkopplingen innehåller både vad eleven behöver tänka på för att komma vidare i sitt lärande samt information om hur de ligger till i relation till betygsriterierna. Lärarna säkerställer också att eleverna förstår och använder den återkoppling de får. Såväl elever som lärare berättar att lärarna ger både muntlig och skriftlig återkoppling, individuellt eller i grupp.

Någon lärare uppger att eleverna brukar få återkommande återkoppling en och en efter ett prov eller i samband med att eleverna arbetar med ett ämnesområde. I intervju med elever i årskurs 8 framkommer att läraren i matematik går igenom prov på tavlan tillsammans med hela klassen. Läraren brukar då visa hur eleverna kan förbättra sina lösningar. I lärarintervjuerna framkommer även andra exempel. I ämnet slöjd följer läraren fortlöpande elevernas arbete och ger stödjande kommentarer till eleverna. I slutet av varje termin har eleverna även halvtidsutvärderingar där de går igenom vad de lärt sig utifrån sin loggbok. I ämnet musik får eleverna återkoppling fortlöpande när de arbetar med olika instrument. När eleverna skapar musik arbetar de digitalt. Vid dessa tillfällen använder läraren och eleverna en chattfunktion där eleverna får återkoppling. I ämnet teknik får eleverna återkoppling genom att läraren använder en lärandematrix som ska göra det tydligt för eleverna hur de kan arbeta mot ämnets centrala innehåll. Matrisen har koppling till betygsriterierna. Läraren sitter ner med eleverna och förklarar hur matrisen fungerar tills eleverna förstår. Det gör det möjligt för läraren att visa för eleverna vad de behöver tänka på när det handlar om enskilda arbetsuppgifter för att nå upp till ett visst betygssteg.

Andra lärare förklarar att de ger individuell återkoppling när eleverna gjort ett prov eller en inlämningsuppgift, vilket också framkommer i elevintervjuer. Flera lärare använder skolans digitala lärplattform för att ge återkoppling till enskilda elever. Några lärare uppger att det kan förekomma att elever inte förstår lärarens återkoppling. I dessa fall brukar lärarna ta tid och förklara extra för de enskilda eleverna.

Bedömningsområde 2: Förutsättningar för en undervisning som förmedlar tillit till elevernas förmåga och ger dem möjlighet att utvecklas så långt som möjligt

Här bedöms i vilken utsträckning rektorn skapar förutsättningar för en undervisning som förmedlar tillit till elevernas förmåga och ger dem möjlighet att utvecklas så långt som möjligt. Skolinspektionen utgår i sin bedömning från följande kvalitetskriterier:

- Rektorn är väl insatt i hur skolans lokala kontext¹ kan präglade skolpersonalens, vårdnadshavarnas och elevernas förväntningar och inställning till skolarbete. Rektorn agerar vid behov för att förändra en låg förväntansbild. Rektorn försäkrar sig om att skolans personal förmedlar tillit till elevernas förmåga i syfte att stärka elevernas engagemang för skolarbetet.
- Rektorn ser till att det finns ett skolgemensamt utvecklingsarbete kring elevernas kunskapsutveckling. Efter uppföljningar av elevresultat och skolans arbetsprocesser vidtar rektor vid behov åtgärder för att alla elever ska ges möjlighet att nå så långt som möjligt. Rektorn förmedlar att det är skolans ansvar att se till att eleverna ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt.

Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn i *hög utsträckning* skapar förutsättningar för en undervisning som förmedlar tillit till elevernas förmåga och ger dem möjlighet att utvecklas så långt som möjligt.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn verkar för att skapa engagemang för skolarbetet hos personal, vårdnadshavare och elever. Rektorn har insikt i den lokala kontextens betydelse för inställningen till skolarbete. Rektorn är också aktiv i

¹ Det omgivande samhället.

att motverka en låg förväntansbild på eleverna och arbetar för att skolans personal förmedlar tillit till elevernas förmåga.

Granskningen visar vidare att rektorn skapar förutsättningar för en undervisning som ger eleverna möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Rektorn ser till att det finns ett gemensamt utvecklingsarbete om elevernas kunskapsutveckling på skolan. Rektorn och lärarna har ett systematiskt arbete där de följer upp och analyserar elevernas kunskapsresultat och skolans arbetsprocesser. Utifrån resultaten beslutar rektorn om insatser. Rektorn förmedlar att det är skolans ansvar att se till att eleverna ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Rektorn har insikt i den lokala kontextens betydelse för synen på skolarbete

Granskningen visar att rektorn är väl insatt i hur skolans lokala kontext kan präglade skolpersonalens, vårdnadshavarnas och elevernas förväntningar och inställning till skolarbete. Rektorn förklarar i intervju hur skolans elevsammansättning ser ut. Det framkommer att rektorn är medveten om hur faktorer som vårdnadshavarnas utbildningsnivå och avsaknad av studietradition på orten kan påverka inställningen till skolarbete. Rektorn ger även beskrivningar av hur elever på skolan kan påverka varandra när det gäller inställning och engagemang för skolarbete. Exempelvis uppger rektorn att det för några år sedan fanns en "maskulinitetskultur" bland pojkarna på skolan som innebar en negativ attityd till studier. Det visade sig bland annat i att flickornas resultat var betydligt högre än pojkarnas. Sedan dess har skolan arbetat med att motverka dessa attityder, bland annat genom att bjuda in föreläsare som behandlat dessa frågor. Rektorn uppger att arbetet gett effekt och att pojkarna numera vågar visa att de kan, vilket också syns på meritvärdet. Den dokumentation Skolinspektionen tagit del av stärker bilden av att rektorn har god insikt i skolans lokala kontext. Rektorn och personalen har inom ramen för skolans plan för studie- och yrkesvägledning kartlagt elevernas behov utifrån parametrarna elevernas socioekonomiska bakgrund, arbetsmarknadsprognoser för kommunen samt skolresultat som meritvärde och behörighet till nationella gymnasieprogram.

Rektorn arbetar för att motverka låga förväntningar på eleverna

Granskningen visar att rektorn är uppmärksam på om det finns tecken på att personalen har låga förväntningar på eleverna och arbetar för att skolans personal förmedlar tillit till elevernas förmåga. I intervju med rektorn framkommer att rektorn dagligen rör sig i skolans lokaler bland elever och personal. Såväl lärare som rektorn uppger att rektorn har ett återkommande fokus gentemot personalen på att det ska råda höga förväntningar på eleverna och tar regelbundet upp det i samtal med personalen. I intervju med studie- och yrkesvägledaren, specialpedagog och speciallärare framkommer att personalen ofta diskuterar sitt

förhållningssätt till eleverna på arbetsplatsträffar, inom elevhälsan samt inom ämneslagen och att alla i personalen på skolan ska vara delaktiga i detta.

Rektorn berättar att han känner till hur lärarna bemöter eleverna. Rektorns uppfattning är att personalen inte påverkas av skolans kontext i sin yrkesutövning vad gäller deras förväntningar på eleverna. Intervjuer med lärarna stärker denna bild. Rektorn uppger att han och biträdande rektorn gör lektionsbesök samt har medarbetarsamtal med lärarna varje höst. Rektorn har en god uppfattning om hur varje lärare hanterar klassrumssituationen och för samtal med de lärare som har större utmaningar i sin undervisning.

Granskningen visar att rektorn verkar aktivt för ett förtroendefullt samarbete mellan skolan och hemmen för att påverka inställningen till skolarbete. Lärare berättar att rektorn betonar vikten av relationer med vårdnadshavarna. Någon vecka innan eleverna börjar årskurs 7 ringer lärarna upp vårdnadshavarna för att skapa en kontakt. Det finns vårdnadshavare till elever på skolan som inte har lång studiebakgrund och som inte alltid har förståelse för hur skolan fungerar. Lärare berättar att rektorn uppmuntrar dem att ha regelbunden kontakt med dessa vårdnadshavare. Vid behov deltar studie- och yrkesvägledaren i samtalen. I intervju med specialpedagog, speciallärare och studie- och yrkesvägledaren framkommer att det även förekommer att studie- och yrkesvägledaren för samtal med vårdnadshavare för att arbeta med attityder till skolarbete och arbetsliv.

Det finns ett skolgemensamt utvecklingsarbete kring elevernas kunskapsutveckling

Granskningen visar att det finns ett gemensamt utvecklingsarbete på skolan kring elevernas kunskapsutveckling där rektorn och lärarna följer upp och analyserar elevernas kunskapsresultat och skolans arbetsprocesser. I skolans dokumenterade uppföljning som Skolinspektionen tagit del av ingår en redogörelse för elevernas meritvärden och fördelningen av betygsresultat i samtliga ämnen, fördelat på pojkar och flickor. Uppföljningen innehåller även jämförelser mot tidigare år, ämneslagens analyser, rektorns kommentarer samt vilka åtgärder personalen anser är nödvändiga. De senaste fyra åren har elevernas genomsnittliga meritvärde ökat varje år.

Såväl rektorn som lärare berättar att skolan driver ett långsiktigt arbete under ledning av rektorn som bland annat innefattar att lärarna gör årliga ämnesutvärderingar och tar fram målbilder på individ-, klass- och årskursnivå. Rektorn och lärarna tittar på hur många elever som når betyget E i varje årskurs och ämne. Därefter diskuterar personalen hur skolan ska arbeta för att eleverna ska nå högre resultat i de olika ämnena. Utifrån detta tar rektorn fram en skolplan som skolan följer upp tre gånger per år. Därutöver följer lärarna upp kunskapsresultaten kontinuerligt inom ämneslagen. Vidare berättar såväl elever som rektorn att skolan genomför elevenkäter med frågor om undervisning, trygghet och trivsel. Eleverna har även mentorssamtal där de får framföra sina

synpunkter och upplevelser av undervisningen. Rektorn berättar även att lärarna har årskursvisa konferenser vid behov, exempelvis om en specifik klass inte fungerar för tillfället. Rektorn deltar om lärarna önskar det.

Analyserna leder till reella utvecklingsåtgärder

Rektorn säkerställer att det som framkommer i analyserna leder till utvecklingsåtgärder som gynnar undervisningen. Den aktuella dokumentationen som Skolinspektionen tagit del av innehåller den skolplan som rektorn utarbetat utifrån analyserna. Skolplanen innefattar samlade åtgärder på skolnivå som rektorn bedömer är nödvändiga för att utveckla utbildningen. Lärare bekräftar denna bild och uppger att läroplanen allt oftare de senaste åren för diskussioner om hur undervisning och lektionsupplägg kan se ut. Ett område som skolan uppmärksammat är lägre resultat i ämnet matematik i årskurs 9. För att möta de sjunkande resultaten i matematik har skolan köpt in basböcker för de elever som behöver träna sina färdigheter i matematik. Syftet är att bryta ner de olika delarna i matematiken, börja från grunden och arbeta med repetition.

Rektorn förmedlar att det är skolans ansvar att se till att eleverna ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt

I granskningen framkommer flera exempel på att rektorn förmedlar att det är skolans ansvar att se till att eleverna ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt. Rektorn berättar att skolan arbetar med inre faktorer som personalen kan påverka och inte fokusera på yttre faktorer som de inte kan göra något åt. Bland annat har rektorn sett till att lärarna arbetar med målbilder på individ-, klass- och skolnivå. Den skolplan som rektorn utarbetat har ett avsnitt med förväntningar på samtliga i personalen. Där tar rektorn bland annat upp vikten av att alla lärare ska bygga relationer med eleverna. Skolplanen framhåller även vikten av att eleverna ska vara delaktiga och förstå de målbilder personalen sätter upp.

Lärarna berättar i intervjuer att samtliga undervisande lärare träffas vid klasskonferenser för att diskutera hur de ska nå alla elever. Lärarna uppger att de brukar ge varandra förslag och idéer om hur de kan arbeta med olika elever och att ingen lärare på skolan kan lösa uppdraget helt själv. Enligt lärarna är det lätt för personalen att söka upp kollegor även utanför konferenstid för att söka stöd i hur de kan hantera elever med olika utmaningar.

Bedömningsområde 3: Inslag i undervisningen som syftar till att vidga elevernas perspektiv på möjliga studie- och yrkesval

Här bedöms i vilken utsträckning inslag som syftar till att vidga elevernas perspektiv på möjliga studie- och yrkesval integreras i undervisningen. Skolinspektionen utgår i sin bedömning från följande kvalitetskriterium:

- Lärarna förmedlar en positiv syn på skolarbete och betydelsen av skolarbete för elevernas framtida studie- och yrkesval. Lärarna integrerar studie- och yrkesvägledningen i undervisningen och bidrar därigenom till att synliggöra faktorer² som kan påverka studie- och yrkesval. Lärarna visar i undervisningen upp en bred vy av möjliga studie- och yrkesval.

Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att lärarna *i flera delar* integrerar inslag i undervisningen som syftar till att vidga elevernas perspektiv på möjliga studie- och yrkesval.

Skolinspektionens granskning visar att lärarna till viss del förmedlar en positiv syn på skolarbete och betydelsen av skolarbete för elevernas framtida studie- och yrkesval. Lärarna visar på skolarbetets betydelse för elevernas framtidsutsikter, däremot kopplar de endast i viss utsträckning samman skolämnen med vägledning inför elevens framtida studie- och yrkesval. Lärarna synliggör i låg utsträckning faktorer som kan påverka elevernas framtida studie- och yrkesval, såsom normer och föreställningar som kan verka begränsande.

Skolinspektionen har identifierat ett utvecklingsområde inom bedömningsområdet. Motiveringen till utvecklingsområdet och rekommendation för fortsatt arbete redogörs för under rubriken *Identifierat utvecklingsområde* nedan.

Motivering

Studie- och yrkesvägledningen är i varierande grad integrerad i undervisningen

Granskningen visar att det skiljer sig åt i vilken omfattning lärarna integrerar studie- och yrkesvägledningen i ämnesundervisningen. Enligt rektorn prioriterar lärarna i första hand ämnesundervisningen och de kunskapskrav som hör till varje ämne. Den plan för studie- och yrkesvägledning Skolinspektionen tagit del av beskriver hur lärarna ska arbeta med studie- och yrkesvägledning inom ramen för undervisningen i varje årskurs. Lärarna uppger att de arbetar utifrån planen. I

² Såsom socioekonomisk bakgrund, kön och kulturell bakgrund.

lärarintervjuer framkommer dock att det är en stor skillnad mellan olika lärare och ämnen i vilken omfattning planen slagit igenom i undervisningen. Enligt eleverna varierar det huruvida de får arbeta på lektionstid med moment som handlar om olika utbildningar eller yrken. Någon elev ger exempel på att de på en svensklektion har fått förbereda sig inför utvecklingssamtalet genom att besvara frågor om vad de vill arbeta med. Flera elever känner dock inte till att de fått arbeta med dessa frågor på lektionstid överhuvudtaget. I intervjuer med såväl elever som lärare framkommer det att det inte är vanligt att ämneslärarna tar reda på vilka ambitioner och framtidsmål eleverna har. Om det händer är det främst mentorerna som tar upp det vid samtalen med eleverna.

Av intervjuer med lärarna framkommer få konkreta exempel på hur de i praktiken arbetar med studie- och yrkesvägledning inom ramen för ämnesundervisningen. Några exempel framkommer i intervjuer med lärarna. Det händer att lärare och elever har spontana och allmänna diskussioner om bland annat olika yrken, vilken lön olika yrken ger och vilken utbildning olika yrken kräver. Inom ramen för engelskundervisningen har eleverna fått öva på att skriva CV. I de samhällsorienterande ämnena har eleverna fått undervisning om hur industriella revolutionen påverkat arbetslivet. Det har även förekommit att eleverna fått lära sig om hur arbetsrätten och arbetsmarknaden förändrats genom historien. I naturorienterande ämnen har läraren fört resonemang om levnadsvanor, mat och motion med eleverna och diskuterat hur detta påverkar energi och ork i ett längre perspektiv kopplat till hur eleverna ska klara ett arbetsliv.

Lärarna kopplar endast i viss utsträckning samman skolämnena med vägledning

Granskningen visar att lärarna endast i viss utsträckning kopplar samman skolämnena med vägledning inför elevernas framtida studie- och yrkesval. I elevintervjuer framkommer att eleverna önskar att det vore tydligare varför det är viktigt att få undervisning i respektive ämne. Enligt eleverna varierar det hur pass bra lärarna är på att göra eleverna intresserade och förklara för dem varför deras ämne är betydelsefullt. Eleverna upplever ofta att de inte får någon annan motivering än att det är ett skolämne som de måste klara av eller att de behöver kunskaperna i gymnasiet. I intervjuerna med lärare framkommer endast få mer eller mindre konkreta exempel på hur lärare kopplar samman skolämnena med vägledning inför elevernas framtida studie- och yrkesval. De exempel som framkommer rör undervisningen i matematik, naturorienterande ämnen, slöjd, musik, teknik och moderna språk. I ämnet matematik har eleverna fått utgå från lön inom olika yrken och göra övningar som handlar om att beräkna hushållsutgifter. Läraren i matematik och naturorienterande ämnen har förklarat för eleverna att ämnena behövs för att klara energikrisen i samhället och för att utveckla nya mobiltelefoner. I ämnet slöjd brukar eleverna arbeta i projektform. I samband det detta har läraren förklarat för eleverna att denna arbetsform också är vanligt i det moderna arbetslivet. I musikundervisningen har läraren pratat med

eleverna om vilka yrken som är kopplade till musik i syfte att vidga perspektiven. Exempelvis har läraren lyft fram att musik inte endast handlar om musikeryrket utan även andra inriktningar såsom scenarbetare. Läraren i teknik har låtit eleverna testa ett programmeringsprogram för robotar med koppling till industrin och låtit eleverna köra robotarna på en bana. Inom undervisningen i moderna språk förekommer det att lärarna förklarar för eleverna att språk är viktigt eftersom det gör att människor kan göra sig förstådda i världen.

Lärarna problematiserar i låg utsträckning kring traditionella föreställningar som kan begränsa framtida studie- och yrkesval

Vidare visar granskningen att lärarna sällan tar upp i undervisningen hur studie- och yrkesval kan begränsas av kön, social eller kulturell bakgrund. Någon lärare uppger att eleverna vid något tillfälle fått prata om sjuksköterskeyrket och att det är vanligt människor uppfattar det som ett yrke för kvinnor. I övrigt framkommer inga exempel i intervjuerna på att lärarna tar upp dessa frågor i undervisningen. De elever i årkurserna 8 och 9 som Skolinspektionen intervjuat bekräftar den bilden. Eleverna är samstämmiga i att lärarna inte problematiserar och visar på alternativ till traditionella föreställningar som kan begränsa deras framtida studie- och yrkesval.

Bedömningsområde 4: Förutsättningar för ett arbete som syftar till att vidga elevernas perspektiv på framtida studie- och yrkesval

Här bedöms i vilken utsträckning rektorn skapar förutsättningar för ett arbete som syftar till att vidga elevernas perspektiv på framtida studie- och yrkesval. Skolinspektionen utgår i sin bedömning från följande kvalitetskriterium:

- Rektorn förmedlar betydelsen av att elever får en bred bild av möjliga studie- och yrkesval, till såväl studie- och yrkesvägledaren som till lärarna. Rektorn ger förutsättningar för en vägledning som är integrerad i undervisningen och som vidgar elevers perspektiv.

Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn i *hög utsträckning* skapar förutsättningar för ett arbete som syftar till att vidga elevernas perspektiv på framtida studie- och yrkesval.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn förmedlar betydelsen av att eleverna får en bred bild av möjliga studie- och yrkesval, till såväl studie- och yrkesvägledaren som till lärarna. Lärarna och studie- och yrkesvägledaren har fått förutsättningar att bedriva en integrerad studie- och yrkesvägledning som kan

bidra till att vidga elevernas perspektiv. Granskningen visar också att rektorn tillsammans med studie- och yrkesvägledaren organiserat studie- och yrkesvägledningen så att eleverna regelbundet får möta olika företrädare inom utbildning och näringsliv.

Motivering

Rektorn har förmedlat betydelsen en bred bild av möjliga studie- och yrkesval

Granskningen visar att rektorn har förmedlat betydelsen av att eleverna får en bred bild av möjliga studie- och yrkesval. Den plan för studie- och yrkesvägledning som Skolinspektionen tagit del av tydliggör att personalen ska arbeta med elevernas motivation, valkompetens och planer inför framtiden. Planen innefattar ett antal mål på skolnivå, bland annat *Verka för att eleverna ska se möjliga vägar som inte begränsas av kön eller social- eller kulturell bakgrund, Fokus på självkännedom samt Fokus på motivation och verka för att eleverna ska vara aktiva i sitt skolarbete och sin egen framtid*. Vidare består planen av fem teman som gäller för alla årskurser: Arbetsliv och utbildning, Relevans, Självkännedom, Motverka begränsningar samt Valkompetens. Planen innehåller konkreta aktiviteter på elevnivå som i olika grad ska täcka in de fem temana. Några exempel inom årskurs 7 är *Självporträtt och presentation i ämnet bild, Spana på gymnasiet i valfritt ämne* samt *Sätta mål i ämnena svenska, svenska som andraspråk och engelska*. I intervjuer med lärarna och studie- och yrkesvägledaren framkommer att lärarna träffar studie- och yrkesvägledaren vid avsatta tider där de går igenom de olika delarna i planen. Vid dessa tillfällen noterar personalen med stöd av studie- och yrkesvägledaren vad de ska genomföra i undervisningen i årskurserna 7–9.

Granskningen visar även att rektorn och studie- och yrkesvägledaren ser till att eleverna får möta olika företrädare inom utbildning och näringsliv. I intervju med rektorn och studie- och yrkesvägledaren samt av dokumentation Skolinspektionen tagit del av framkommer att skolan ordnar regelbundna besök med gymnasieskolor och arbetsgivare som besöker skolan och informerar eleverna om olika utbud och alternativ. Eleverna har även fått delta på föreläsningar som har koppling till studie- och arbetsliv med olika teman, exempelvis betydelsen av skolfrånvaro och frågor med HBTQ-perspektiv i arbetslivet. Skolans elever har även deltagit i en näringslivsmässa som kommunens näringslivsstrateg arrangerade tillsammans med kommunens skolor. Mässan syftade till att utveckla elevernas kunskaper om nutida och kommande arbetsmarknad.

I samtliga intervjuer framkommer att skolans studie- och yrkesvägledare är aktiv i sitt uppdrag. Studie- och yrkesvägledaren har en behörighetsgivande examen. Enligt rektorn ingår det i studie- och yrkesvägledarens uppdrag att ha enskilda samtal med elever och möta dem i helklass. Såväl rektorn som studie- och yrkesvägledaren och eleverna berättar att eleverna får information inför gymnasievalet. I både årskurs 8 och 9 får eleverna praktisk arbetslivsorientering.

För elever som är svårmotiverade håller studie- och yrkesvägledaren motiverande samtal där även vårdnadshavarna deltar. Denna bild bekräftas av den dokumentation Skolinspektionen tagit del av.

Rektorn ger förutsättningar för vägledning som är integrerad i undervisningen

Granskningen visar att rektorn ger förutsättningar för en studie- och yrkesvägledning som är integrerad i undervisningen och som kan vidga elevernas perspektiv. Av skolans plan för studie- och yrkesvägledning framgår att rektorn och personalen inventerat vad skolan gör som ligger inom ramen för studie- och yrkesvägledning. Rektorn och personalen har även kartlagt elevernas behov utifrån parametrarna elevernas socioekonomiska bakgrund, arbetsmarknadsprognoser för kommunen samt skolresultat som meritvärde och behörighet till nationella gymnasieprogram. Rektorn uppger att han har insikt i skolans elevsammansättning och har återkommande fokus på elevernas möjligheter i studie- och yrkeslivet. Rektorn berättar också att han återkommande tar upp detta i samtal med personalen.

I intervjuer med lärare, studie- och yrkesvägledaren och rektorn framkommer att studie- och yrkesvägledaren samverkar med lärarna på rektorns uppdrag för att genomföra skolans plan för studie- och yrkesvägledning. Såväl lärarna som studie- och yrkesvägledaren berättar att rektorn sett till att det finns en organisation för hur personalen ska arbeta med studie- och yrkesvägledning. De uppger även att det finns forum där personalen kan planera för aktiviteter som har med studie- och yrkesvägledning att göra.

Identifierat utvecklingsområde

Vidga elevernas perspektiv på framtida studie- och yrkesval

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom de områden som granskats bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver utveckla arbetet med att integrera studie- och yrkesvägledningen i ämnesundervisningen. I detta arbete behöver lärarna i högre utsträckning koppla samman skolämnena med vägledning. De behöver även utveckla arbetet med att problematisera och visa på alternativ till traditionella föreställningar om kön, social och kulturell bakgrund som kan begränsa elevernas framtida studie- och yrkesval. Därvid behöver rektorn tydligare förmedla betydelsen av att lärarna integrerar studie- och yrkesvägledningen i ämnesundervisningen och försäkra sig om att de gör detta.

Av granskningen framkommer att lärarna i begränsad utsträckning integrerar studie- och yrkesvägledning i ämnesundervisningen. Det skiljer sig åt i vilken

omfattning lärarna i undervisningen kopplar samman skolämnena med vägledning inför elevernas framtida studie- och yrkesval. Lärarna problematiserar sällan och visar på alternativ till traditionella föreställningar om kön, social och kulturell bakgrund och andra faktorer som kan begränsa elevernas framtida studie- och yrkesval.

Enligt läroplanen ska skolan ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan göra väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning.³ Skolans mål är att varje elev kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden och har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder. Alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund. Läraren ska bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning. Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen samt vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.⁴ I Skolverkets kunskapsöversikt *Att välja för framtiden. Skolans stöd genom vägledning och lärande*⁵ framkommer att en framgångsrik studie- och yrkesvägledning innehåller såväl individuell som generell vägledning samt att den integreras i ordinarie undervisning.

Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt.⁶ Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.⁷ Läraren ska synliggöra och med eleverna diskutera hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter, samt hur könsmonster kan begränsa egna livsval och livsvillkor.⁸

Rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen och, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.⁹

³ Lgr22, avsnitt 2.2 Kunskaper.

⁴ Lgr22, avsnitt 2.6 Skolan och omvärlden.

⁵ Skolverket (2020). *Att välja för framtiden. Skolans stöd genom vägledning och lärande*.

⁶ Lgr22, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

⁷ Lgr22, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

⁸ Lgr22, avsnitt 2.1 Normer och värden.

⁹ Lgr22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna utvecklar arbetet med att integrera studie- och yrkesvägledningen i undervisningen och därigenom bidra till att synliggöra faktorer som kan påverka elevernas studie- och yrkesval. Lärarna behöver ge eleverna möjlighet att i undervisningen utveckla en förståelse för hur kunskaper i det aktuella ämnet kan ha betydelse för deras framtida studie- och arbetsliv samt belysa vilka olika yrkesgrupper som kan knytas till ämnet. Vidare behöver lärarna i undervisningen i högre grad synliggöra hur olika uppfattningar om kön, social och kulturell bakgrund kan begränsa människors studie- och yrkesval, i syfte att vidga elevernas perspektiv. Därvid behöver rektorn tydligare förmedla betydelsen av att lärarna integrerar studie- och yrkesvägledningen i sina undervisningsämnen och försäkra sig om att lärarna gör detta.

För detta utvecklingsområde kan Skolverkets forskningsöversikt *Att välja för framtiden. Skolans stöd genom vägledning och lärande*¹⁰ och modulen Studie- och yrkesvägledning i undervisningen åk F-9, då särskilt *Del 4. Normkritiska perspektiv på studie- och yrkesvägledning i undervisningen*, vara värdefulla att använda.¹¹

På Skolinspektionens vägnar,

Beslutet har fattats av Caroline Engskär, beslutsfattare.

Föredragande i ärendet har varit utredaren Marcus Rönnegård. I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredarna Johanna Salomonsson och Stina Johansson deltagit.

¹⁰ Skolverket (2020). *Att välja för framtiden. Skolans stöd genom vägledning och lärande*.

¹¹ <https://larportalen.skolverket.se/#/modul/3d-skola-och-arbetsliv/Grundskola/931-studie-yrkesvagledning>

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Underlag för bedömning

Skolinspektionen har genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av Bengtsgården under höstterminen 2022. Vid intervjuerna har Skolinspektionen hämtat information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Intervjuerna genomfördes av utredarna Marcus Rönnegård och Johanna Salomonsson.

Bedömningarna i detta beslut grundar sig på:

- Fyra gruppintervjuer med elever i årskurserna 8 och 9.
- Tre gruppintervjuer med lärare i årskurserna 7–9.
- En gruppintervju med personal som har specialpedagogisk kompetens samt skolans studie- och yrkesvägledare.
- En intervju med skolans rektor.
- Dokument som Skolinspektionen begärt in från huvudmannen och skolan samt officiell statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från intervjuerna för faktakontroll.

Fakta om granskad verksamhet

Bengtsgården är en högstadieskola med årskurserna 7–9. Hösten 2022 har skolenheten totalt 281 elever fördelat på 92 elever i årskurs 7, 119 elever i årskurs 8 och 84 elever i årskurs 9. Enligt uppgifter från huvudmannen höstterminen 2022 arbetar 37 lärare på skolan, varav 28 är legitimerade. 18 av lärarna saknar behörighet i ett eller flera undervisningsämnen.

Skolenheten är belägen i ett område med goda socioekonomiska förutsättningar enligt Delmos segregationsbarometer för år 2021. Enligt offentlig statistik¹² var andelen elever med föräldrar som har eftergymnasial utbildning åren 2017–2021 omkring 40 procent. Detta går att jämföra med motsvarande värde för riket som var 57 procent. I kommunen har 20 procent av invånarna i åldern 16–64 år eftergymnasial utbildning. Motsvarande siffra för riket är 37 procent. Andel elever med utländsk bakgrund är 32 procent, jämfört med genomsnittet för riket som är 27 procent.

Det genomsnittliga meritvärdet på skolan läsåret 2021/2022 var 219,1, vilket går att jämföra med riket som låg på 229,2. Skolans genomsnittliga meritvärde för flickor var 224,5 och för pojkar 214,8.

¹² Statistiska Centralbyrån och Skolverkets offentliga statistik.

Bengtsgården leds av en rektor tillsammans med en biträdande rektor. Skolans lärare är organiserade i fem ämneslag. Rektorn har en ledningsgrupp med en representant från varje ämneslag. Skolan har tillgång till specialpedagogisk kompetens som uppgår till 1,5 heltidstjänster. Skolans studie- och yrkesvägledare tjänstgör på heltid. Studie- och yrkesvägledaren har en behörighetsgivande utbildning.

Bilaga 2: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer (26 kap. 20 § skollagen). Nedan redovisas de mål och riktlinjer som är relevanta för den här granskningen.

Stimulera eleverna att utvecklas så långt som möjligt och stärka elevernas tillit till den egna förmågan

Skollagen

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.¹³

Läroplanen för grundskolan

Av läroplanen framgår att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen.¹⁴ Även elever som lätt når de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.¹⁵ Undervisningen kan därför aldrig utformas lika för alla.

Av läroplanen framgår vidare att skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende.¹⁶ Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet.¹⁷

Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling. Personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet, men även skolan har en viktig roll. Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna

¹³ 1 kap. 4 § och 3 kap. 2 § skollagen (2010:800).

¹⁴ Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22), avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

¹⁵ 3 kap. 2 § skollagen.

¹⁶ Lgr22, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹⁷ Lgr22, avsnitt 2.2 Kunskaper.

växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.¹⁸

Läraren ska stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan.¹⁹ Läraren ska vidare: ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven bland annat utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.²⁰

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans de behöver. Vidare har rektorn ett särskilt ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.²¹

Vidga elevernas perspektiv på framtida studie- och yrkesval

Skollagen

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.²²

Läroplanen för grundskolan

I läroplanen anges att skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan göra väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning.²³ Skolans mål är att varje elev kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden och har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder. Alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund. Läraren ska bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning. Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda

¹⁸ Lgr22, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande.

¹⁹ Lgr22, avsnitt 2.2 Kunskaper.

²⁰ Ibid.

²¹ Lgr22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

²² 2 kap. 29 § skollagen (2010:800).

²³ Lgr22, avsnitt 2.2 Kunskaper.

eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen samt vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.²⁴

Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav/förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt.²⁵ Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.²⁶ Läraren ska synliggöra och med eleverna diskutera hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter, samt hur könsmonster kan begränsa egna livsval och livsvillkor.²⁷

Rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen och, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.²⁸

²⁴ Lgr22, avsnitt 2.6 Skolan och omvärlden.

²⁵ Lgr22, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

²⁶ Lgr22, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

²⁷ Lgr22, avsnitt 2.1 Normer och värden.

²⁸ Lgr22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.